

19 B. Bruce, The SAGE Encyclopedia of Educational Research, Measurement, and Evaluation, London: SAGE Publications, Inc., 2018.

20 Гараханов Бегенч (2021). Влияние культуры на международный бизнес. Вестник науки, 4 (8 (41)), 16-19.

21 Куприна Тамара Владимировна, & Иванова Галина Олеговна (2021). Влияние культурных показателей на экономическую деятельность международных компаний. Экономика региона, 17 (2), 593-606.

ТҮЙІН

Мақалада мәдениеттің мәні, оның анықтамасы мен мәдени факторлары туралы тұжырымдар талқыланады, сонымен қатар мәдениеттің әртүрлі модельдері салыстырылады. Бұл мәдениеттің маңызды аспектілері және оның ШОБ (шағын және орта кәсіпорындар) интернационализациясына әсері туралы түсінік алуға мүмкіндік береді. Тұтынушылық мінез-құлық пен мәдениеттің рөлі ШОБ-ты халықаралық деңгейде кеңейту үшін үлкен маңызға ие, өйткені олар мәдениет негізінде қалыптасады. Мақаланың эмпирикалық бөлімінде мәдени факторлар мен олардың ШОБ интернационализациясына әсер етуінің әртүрлі дәрежелерін, ШОБ интернационализацияда кездесетін мәдени кедергілерді және бейімделу арқылы осы кедергілерді жеңу жолдарын және кеңею алдында тұтынушылық мәдениетті талдауға көмектесетін әдістерді қамтитын сараптамалық сұхбат нәтижелеріне талдау жасалады.

ӘОЖ 338(574)

FTAXP 06.52.13

Габдуалиева Р. С., экономика ғылымдарының докторы, профессор, <https://orcid.org/0000-0001-6354-1742>

«Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті»КеАҚ, Жәңгір хан 45, Орал қаласы, Қазақстан Республикасы, gabdualievars@mail.ru

Gabdualiyeva R. S., doctor of economic sciences, professor, <https://orcid.org/0000-0001-6354-1742> NJSC «West Kazakhstan Agrarian and Technical University named after Zhangir khan», Uralsk, st. Zhangir khan 51, 090009, Kazakhstan,

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ СТРАТЕГИЯСЫНЫҢ ЕРЕКШІЛЕКТЕРІ FEATURES OF KAZAKHSTAN'S ECONOMIC DEVELOPMENT STRATEGY

АННОТАЦИЯ

Осы мақаланың мақсаты әртүрлі деңгейдегі қолданыстағы бағдарламаларды тиімді пайдалануды ескере отырып, мемлекеттің әлеуметтік-экономикалық дамуының ұзақ мерзімді міндеттерін іске асыруға бағытталған іс-шаралар жүйесі мен стратегиясының ерекшеліктерін қарастыру болып табылады. Мақалада зерттеу барысында монографиялық, талдау және ақпараттық әдістер қолданылды. Стратегияның басты мақсаты – қуатты мемлекет, дамыған экономика және жалпыға бірдей еңбек мүмкіндіктері негізінде өркендеген қоғам құру және Қазақстанның әлемнің ең дамыған отыз елінің қатарына кіруі. Талқыланған мәлеметтер негізінде елдің әлеуметтік-экономикалық дамуының стратегиялық жоспары – бұл қызметтің әртүрлі аспектілерінің өзара байланысты сипаттамасын қамтитын және осындай мақсаттарды ілгерілетуді көздейтін басқару құжаты, оны жүзеге асыру. сыртқы ортаның өзгермелі жағдайларын ескере отырып, ұзақ мерзімді перспективада елдің әлеуметтік-экономикалық жүйесінің тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ететін ерекшеліктері қарастырылды. Жалпы стратегиялық даму басымды түрде жалғастыруда. Мақалада маңызды бағыттары аталған - азаматтардың әл-ауқаты;-институттардың сапасы;- күшті қалыптастыру экономика. Және Қазақстан Республикасындағы әлеуметтік-экономикалық дамуын жоспарлау кез келген, оның ішінде стратегиялық, ұзақ мерзімді және ағымдағы шешімдерді қабылдау үшін бағдарларды белгілейтін көп қырлы процесс болып табылатыны айтылған.

Стратегиялық дамудың ерекшеліктері, аймақтардың экономикалық дамуын стратегиялық жоспарлау циклі, елдің әлеуметтік-экономикалық даму стратегиясының мүмкіндіктері де көрсетілген.

ANNOTATION

The purpose of this article is to consider the features of the system and strategy of activity aimed at the implementation of long-term objectives of socio-economic development of the state, taking into account the effective use of existing programs of various levels. The article used monographic, analytical and informative methods in the course of the study. The main objective of the strategy is to create a prosperous society on the basis of a strong state, developed economy and universal resource opportunities, the entry of Kazakhstan into the thirty most developed countries in the world. Based on the information discussed, a strategic plan for socio-economic development of the country is a management document, which includes a description of the interrelated aspects of various activities and aimed at achieving the goals, their implementation, taking into account changing conditions of the external environment. The article considers the features that ensure the effective functioning of the socio-economic system of the country in the long term. The overall strategic development continues as a priority. The article mentions important areas: the welfare of citizens; the quality of institutions; the formation of a strong economy. And it is noted that the planning of socio-economic development in the Republic of Kazakhstan is a multifaceted process that sets the benchmarks for any, including strategic, long-term and current decisions. It also shows the features of strategic development, cycles of strategic planning and economic development, as well as their possibilities.

Кілт сөздер: стратегия, экономикалық реформа, экономикалық өсу, әлеуметтік-даму, жоспарлау цикл

Key words: strategy, economic reform, economic growth, social development, planning cycle

Кіріспе. Қазақстанда жүргізіліп жатқан экономикалық реформа оның әрбір аймағында шаруашылық жүргізуші субъектілер мен ірі кешендерді қалыптастыру үшін экономиканы аумақтық ұйымдастыруға жаңа түбегейлі талаптарды алға қояды. Бұл елдегі перспективалық, стратегиялық және ағымдағы әлеуметтік-экономикалық дамуының ерекшеліктерін зерттеу қажеттілігін білдіреді.

Экономикалық даму стратегиясы – нақты алғышарттармен айқындалған, осы міндеттерді шешуге аймақтардың ұтымды үлесін ескере отырып, мемлекеттің әлеуметтік-экономикалық дамуының ұзақ мерзімді міндеттерін іске асыруға бағытталған шаралар жүйесі. олардың дамуындағы шектеулер. Экономикалық даму бүгінгі таңда сандық өсу емес, сапалық өзгерістер болып табылады.

Әлеуметтік-экономикалық даму стратегиясы инвестициялық ресурстарды басым бағыттарға шоғырландыруға мүмкіндік береді. Дамуы ең үлкен нәтиже беретін «өсу нүктелерін» құру арқылы, одан кейін тұтас кластерлер – аумақтық, қаржылық немесе басқа принцип бойынша шоғырланған экономикалық қызметтің бір түрі бар бірқатар шаруашылық жүргізуші субъектілер қалыптастырады. Кластердің негізгі элементтерін дамыту экономиканың өзара байланысты салаларының дамуын ынталандыруға, облыстық бюджеттің шектеулі ресурстарын, республикалық және жеке инвесторлар көздерін негізгі салаларға тиімді шоғырландыруға мүмкіндік береді.

Ұзақ мерзімді стратегия аумақтық жоспарлаудың ұтымды схемасын дұрыс әзірлеудің негізі болып табылады, б.а. функционалдық аймақтар, мемлекеттік қажеттіліктер үшін күрделі құрылыс объектілерін жоспарлы орналастыру аймақтары, аумақты пайдаланудың ерекше шарттары бар аймақтар және т.б. Аумақты ұтымды пайдалану және оның теңгерімді әлеуметтік-экономикалық дамуының негізі аумақтық жоспарлау схемасы болып табылады.

Стратегияның болуы да қаржы ресурстарын, оның ішінде субсидиялар түріндегі әртүрлі көздерден тарту құралдарының бірі болып табылады, өйткені бұл қаражаттың мақсатты жұмсалуды сенімді негіздеуге мүмкіндік береді. Стратегия мақсатты инвестициялық жобалардың жекелеген іс-шаралары мен объектілерін республикалық бюджеттен (мысалы,

нысаналы бағдарламаларды іске асыру) қаржыландыруды алуға өңірлік органдардың өтінімдері үшін берік негіз болып табылады.

Зерттеудің материалдары мен әдістері. Зерттеу жұмыстарын жүргізу үшін фактілік материалдарға, атап айтқанда, ғылыми және ғылыми-тәжірибелік әдебиеттерге, құқықтық актілерге, нормативтік-құқықтық құжаттарға және т.б. жүйелік тәсілді қолдандық; зерттеу нәтижелерін қорытындылауға және қорытындыларды тұжырымдауға абстрактілі-логикалық тәсіл, сондай-ақ басқа да әдістер қолданылды: бақылау, салыстыру, абстракциялау, экономикалық бақылау, даму стратегиясын тарихи талдау

монографиялық, талдау және ақпараттық әдістер қолданылды

Зерттеу нәтижелері. Стратегия ақпараттық-аналитикалық құрамдастарды біріктіретін синергетикалық әсердің арқасында аумақты дамытудың маңызды құралдарының бірі болып табылады (бәсекелестік артықшылықтар мен кемшіліктерді, аумақтың сыртқы қауіптері мен мүмкіндіктерін зерттеу кезінде), өйткені сондай-ақ жеке инвестициялар, сондай-ақ жоғары тұрған бюджеттерден субсидиялар арқылы аумаққа нақты қаржы ресурстарын тарту құралы; және аймақта болып жатқан саяси және әлеуметтік процестерді ретке келтіру және тұрақтандыру; және жоғарыда аталған барлық факторларға байланысты аумақтың экономикалық өсуі.

Елдің әлеуметтік-экономикалық дамуын стратегиялық жоспарлаудың мәнін үш өлшемде қарастыруға болады:

Біріншіден, «дұрыс стратегиялық жоспарлау» елдің болашақ әлеуметтік-экономикалық жағдайының құжатталған көрінісі және осы болашақты жақындату үшін қолданылатын шаралар мен ресурстар жүйесі ретінде түсініледі.

Екіншіден, «әлеуметтік-экономикалық дамудың стратегиялық жоспары» стратегиялық жоспардың өзін және оны жүзеге асыруға арналған құжаттар блогын – стратегиялық бағдарламалар кешенін және экономикалық және әлеуметтік дамудың нақты іс-шаралар жоспарын қамтитын құжаттар жиынтығы ретінде түсіндіріледі. аймақтың.

Үшіншіден, «процесс ретіндегі стратегиялық жоспар» аймақтың стратегиялық жоспарын әзірлеудің белгілі, үнемі қайталанатын схемаларын белгілейтін және стратегиялық мақсаттар мен міндеттердің орындалуын қамтамасыз ететін ұйымдық құрылымдармен және рәсімдермен бірге стратегиялық басқару жөніндегі құжаттар жүйесі ретінде түсініледі.

Осыған сүйене отырып, келесі анықтаманы тұжырымдауға болады: елдің әлеуметтік-экономикалық дамуының стратегиялық жоспары – бұл қызметтің әртүрлі аспектілерінің өзара байланысты сипаттамасын қамтитын және осындай мақсаттарды ілгерілетуді көздейтін басқару құжаты, оны жүзеге асыру. сыртқы ортаның өзгермелі жағдайларын ескере отырып, ұзақ мерзімді перспективада елдің әлеуметтік-экономикалық жүйесінің тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз етеді.

2000-шы жылдардың бірінші онжылдығында Қазақстан Республикасы аймақтарының экономикасы (сонымен қатар бүкіл республика бойынша) тұрақты өсімге ие болды. Жаһандық дағдарысқа қарамастан, жалпы алғанда, әлеуметтік-экономикалық көрсеткіштер тұрақты болды, бірақ ол дамусыз өсу болды, т.б. оның құрылымындағы сапалық өзгерістерсіз, техникалық қайта жаратандырусыз, өндірісті инновациялық жаңартусыз, экономикада, әлеуметтік салада тоқырауға әкелген еңбек өнімділігінің өсуі.

«Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту – Қазақстан дамуының басты векторы» Таяу онжылдықтардың негізгі мәселелері – экономика мен әлеуметтік саланы жаңғырту, оларды дамудың инновациялық жолына көшіру. Осыған сүйене отырып, Қазақстанның және оның өңірлерінің әлеуметтік-экономикалық дамуын жаңғыртудың негізгі мақсаттары халықтың өмір сүруінің жоғары деңгейі мен сапасын қамтамасыз етуге қабілетті, қуатты инновациялық экономикасы бар шын мәнінде демократиялық әлеуметтік бағдарланған мемлекетті қалыптастыру болып табылады. елдің жаһандық экономикадағы бәсекеге қабілеттілігін сақтау ретінде.

Әлеуметтік-экономикалық жүйені жаңғыртуға бағытталған «Қазақстан-2050» ұзақ мерзімді стратегиясы мен оны дамыту жоспарлары ел өңірлерінің бар әлеуетін ескере отырып құрылуы тиіс.

Сурет 1 – Стратегиялық дамудың ерекшеліктері

Республикалық деңгейде стратегиялық жоспар демографиялық, әлеуметтік, экономикалық, экологиялық, аумақтық даму процестерімен сипатталады; ғылыми-техникалық прогресс; халықтың өмір сүру деңгейі мен сапасының динамикасы; сыртқы экономикалық байланыстар. Біздің елімізде болжау, бағдарламалау және ұзақ мерзімді стратегиялық, орта мерзімді индикативті жоспарлау элементтерін қамтитын мемлекеттік жоспарлау жүйесі үнемі дамып келеді.

Қазақстан Республикасы әлемнің жетекші 30 елінің қатарына кіруге ұмтылуда 2050. Бұл мақсатқа жету үшін белгілі бір қадамдар жасалды, дегенмен, егер Қазақстан осындай өсу қарқынына қол жеткізгісі келсе өмір неғұрлым дамыған Батыс елдеріне жақындайды, оны шешу қажет болады. Стратегиялық дамудың ерекшеліктеріне көңіл аудару қажет.

Мемлекет жалпы стратегиялық дамуды басымды түрде жалғастыруда. Президент орта мерзімді кезеңге арналған стратегиялары үш ұлттық басымдықты бекітті:

- азаматтардың әл-ауқаты;
- институттардың сапасы;
- күшті қалыптастыру экономика.

Бұл тақырыптар жақында қабылданған Ұлттық даму жоспарына енгізілген 2025 жылға дейін. Бұл екі жалпы құжат орта мерзімді жоспарларда көрініс табады, оның ішінде Ұлттық даму жоспары, Ұлттық қауіпсіздік стратегиясы, Аумақтарды дамыту жоспары, ұлттық жобалар мен тұжырымдамалар салалық даму, мемлекеттік органдардың даму жоспарлары, өңірлер және квазимемлекеттік сектордың ірі субъектілері.

Бүгінгі таңда елді дамытудың стратегиялық жоспары – дағдарыстан қалай шығу, азаматтардың әл-ауқатын жақсарту және оны одан әрі жақсартуға берік негіз қалау. Қазақстан Республикасындағы әлеуметтік-экономикалық дамуын жоспарлау кез келген, оның ішінде стратегиялық, ұзақ мерзімді және ағымдағы шешімдерді қабылдау үшін бағдарларды белгілейтін көп қырлы процесс болып табылады. Экономикалық дамудың ұзақ мерзімді жоспарының болуы ғылыми негізделген негізде шешімдер қабылдауға мүмкіндік береді.

Ұзақ мерзімді стратегия аумақтық жоспарлаудың тиімді схемасын дұрыс әзірлеудің негізі болып табылады және аумақтық жоспарлау схемасы аумақты ұтымды пайдалану және оның тұрақты теңгерімді әлеуметтік-экономикалық дамуының негізі болып табылады.

Әлеуметтік-экономикалық даму стратегиясының болуы облыс басшыларына әртүрлі көздерден субсидиялау мәселесін шешуді жеңілдетеді, өйткені бұл қаражаттың мақсатты жұмсалудың нанымы негіздеуге мүмкіндік береді. Стратегия жекелеген іс-шаралар мен объектілерді республикалық бюджеттен қаржыландыруды алуға өңірлік органдардың өтінімдері үшін салмақты негіз болып табылады.

Сондай-ақ, стратегияның болуы облыс әкімдеріне республикалық орталыққа ұзақ мерзімді жоспарлауды қамтитын заманауи басқару әдістерін қолдануға деген ұмтылысты көрсетуге мүмкіндік береді. Аймақтың әлеуметтік-экономикалық дамуының ұзақ мерзімді стратегиясы ғана аумақты басқарудың экономикалық және әкімшілік-құқықтық әдістерінің барлық кешенін үйлестірілген және тиімді қолдануға мүмкіндік береді.

Сурет 2 – Аймақтардың экономикалық дамуын стратегиялық жоспарлау циклі

Әлеуметтік-экономикалық даму стратегиясы келесі мүмкіндіктерді береді:

Сурет 3 – Елдің әлеуметтік-экономикалық даму стратегиясының мүмкіндіктері

Әлеуметтік-экономикалық даму стратегиясы өңірдің ішкі дамуының жалпы және салалық бағдарларын айқындауға, жеке шаруашылық жүргізуші субъектілердің мүдделері мен стратегиялық жоспарларын есепке алуға және пайдалануға, экономикалық дамуды дәл таразылап, пайдалануға мүмкіндік береді деп қорытынды жасауға болады. ресурстық, инфрақұрылымдық және зияткерлік әлеует, осылайша ұзақ уақыт бойы аймақты дамыту үшін

синергетикалық әсер (біріктіру, жеке бөліктерді бір жүйеге біріктіру нәтижесінде тиімділіктің артуы) алу.

Стратегиялардың тиімді жүзеге асуы бюджеттік жоспарлау және мемлекеттік басқару жетілдірілуіне байланысты. Бюджеттік жоспарлау жаңа тәсілдерінің мәні бюджет қаражатын бөлу басымдықтарға негізделіп, бюджетті атқару тиімділігі бөлінген бюджеттік қаражаттардың игерілу дәрежесімен емес, нақты нәтижелерге қол жеткізу дәрежесімен өлшенетіндігінде. мемлекеттік органдардың қызметі. Осыған байланысты бюджет шығыстарын мемлекеттік саясаттың басымдықтарымен байланыстыру, яғни бюджет ресурстарын шығыс түрлері бойынша емес, стратегиялық мақсаттар бойынша бөлу міндеті маңызды болып отыр.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Әбілдинов, М.С. Қазақстан экономикасының басым салаларын ұлттық бағдарламалар арқылы дамыту перспективалары [Мәтін] / М.С. Әбілдинов // Жас ғалымдардың идеялары: экономика және агроинженерия: мат. шпилька. конф. (27.04.2018 ж.). - Челябин: Оңтүстік Орал мемлекеттік аграрлық университеті, 2018. - 204-212 б.

2. Әлмерекөв, Н.А. Қазақстан экономикасы: қазіргі жағдайы, мәселелері және шешу жолдары [Мәтін] / Н.Ә. Әлмерекөв, Қ.Б. Кашкимбаева // Экономика және бизнес: теория және практика. - 2018. - жоқ. 12-1. - С. 27-32

3. Қазақстан экономикасының инновациялық даму тенденциялары мен жай-күйін талдау [Мәтін] / У.С. Әлімбетов [және т.б.] // «Тұран» университетінің хабаршысы. - 2018. - жоқ. 3. - С. 9-15.

4. Әубәкірова, Г.М. Қазақстан экономикасының трансформациялық қайта құрулары [Мәтін] / Г.М. Әубәкірова // Болжау мәселелері. - 2020. - жоқ. 1 (178). - С. 155-163.

5. Баймұхамедов, М.Ф. Цифрлық Қазақстан мемлекеттік бағдарламасын жүзеге асыру негізінде ел экономикасын технологиялық жаңғырту [Мәтін] / М.Ф. Баймұхамедов, Г.С. Баймұхамедова, М.С. Аймурзинов // Оралдың аграрлық хабаршысы. - 2019. - No 2. - С. 42-45.

6. Гайнуллина Ю.Р. Қазақстан экономикасының оның тұрақтылығының деңгейі мен болашағын анықтайтын қазіргі заманғы параметрлерін зерттеу [Мәтін] / Ю.Р. Гайнуллина // Орталық Азия экономикалық шолуы. - 2016. - No 6. - С. 63-74.

7. Давыдова, Ю.А. Ресей мен Қазақстанның ынтымақтастығы еуразиялық интеграцияның векторы ретінде [Мәтін] / Ю.А. Давыдова, Е.В. Қарғаполова // Еуразиялық интеграция: экономика, құқық, саясат. - 2022. - No 2. - С. 51-59.

8. Дағмирзаев, О.А. Қазақстан экономикасының нақты секторының аймақтық көрсеткіштерінің өзгермелілігін статистикалық талдау [Мәтін] / О.А. Дағмирзаев // Экономика және кәсіпкерлік. - 2022. - жоқ. 1 (138). - С. 629.

9. Дағмирзаев, О.А. Қазақстан экономикасының нақты секторының көрсеткіштері арасындағы байланысты эмпирикалық зерттеу [Мәтін] / О.А. Дағмирзаев // Экономика және бизнес: теория және практика. - 2022. - жоқ. 5-1. - С. 208-214.

10. Додонов, В.Ю. Қазақстанның ЕАЭО серіктестерімен сыртқы саудасы: алдын ала нәтижелер [Мәтін] / В.Ю. Додонов // Еуразиялық интеграция: экономика, құқық, саясат. - 2021. - No 4. - С. 21-32.

11. Додонов, В.Ю. Қазақстанның халықаралық инвестициялық ынтымақтастығы: үрдістері, факторлары, болашағы [Мәтін]: монография / В.Ю. Додонов. – Нұр-Сұлтан: Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Қазақстан стратегиялық зерттеулер институты, 2019. – 208 б.

12. Додонов, В.Ю. АҚШ-тың сауда соғыстары және олардың Қазақстан экономикасына әсер ету әлеуеті [Мәтін] / В.Ю. Додонов // Посткеңестік кеңістік мәселелері. - 2018. - No 4. - V. 5. - С. 390-407.

13. Жұмақсанова, Қ.М. Қазақстан экономикасы [Мәтін]: оқу құралы. жәрдемақы. / Қ.М. Жұмақсанова, Р.Ж. Дүйсенқонова, А.З. Нұрпейісов. - 1-ші басылым. – Алматы, 2019. – 153 б.

14. Құлтасова, Г.Қ. Қазақстан экономикасының салаларын тиімді басқару [Мәтін] / Г.Қ. Құлтасова // Ғылыми зерттеулер: жаһандық сын-қатерлер контекстіндегі мәселелер мен перспективалар. - 2022. - No 2. - С. 42-46.

- 15.Курганбаева, Г.А. ХХІ ғасырдағы Қазақстан экономикасы [Мәтін]: монография / Г.А. Құрғанбаев. – Алматы: Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы ҚазИС, 2009. – 144 б.
- 16.Лапаев, С.П. Қазақстан Республикасының инновациялық дамуы [Мәтін] / С.П. Лапаев, Ж.А. Молдағұлова // Интеллект. Инновация. Инвестициялар. - 2019. - No 2. - С. 45-49.
- 17.Лебедева, Д.В. Қазақстан: макроэкономикалық көрсеткіштер, Ресеймен ынтымақтастық, проблемалар мен перспективалар [Мәтін] / Д.В. Лебедева // Халықаралық экономикалық санкциялар контекстіндегі Ресейдің шет елдермен ынтымақтастығы: Сб. стат. - Мәскеу: Ресей халықтар достығы университеті (РУДН), 2015. - С. 26-30.
- 18.Мадиярова, Д.М. Қазақстанның қазіргі заманғы ұстанымдарын және Еуразиялық экономикалық одақтағы интеграциялық үдерістерді жаңа әлем Қазақстан қалыптастыру кезеңіндегі бағалау [Мәтін] / Д.М. Мадиярова, Т.С. Малахов // Петербург мемлекеттік экономикалық университетінің Известия. - 2022. - No 2 (134). - С. 28-34.
- 19.Мирзалиева, С.С. Әлемдік экономикадағы және Қазақстан экономикасындағы арнайы экономикалық аймақтарды дамытудың заманауи тенденциялары [Мәтін] / С.С. Мирзалиева // Орталық Азия экономикалық шолуы. - 2012. - No 4. - С. 147-152.
- 20.Нарынбаева А.С. Ауыл шаруашылығы нарығының дамуы Қазақстан экономикасының бәсекеге қабілеттілігінің өсу факторы ретінде [Мәтін] / А.С. Нарынбаева, Е.Т. Шахман // Ауыл шаруашылығы нарығының мәселелері. - 2021. - жоқ. 1. - С. 91-100.
- 21.Нурумов, А.А. Қазақстан аймақтарының экономикасының өзіндік дамуының кейбір аспектілері [Мәтін] / А.А. Нурумов // Қоғамдық-гуманитарлық ғылымдар мен мәдениетаралық қатынастың өзекті мәселелері: тіл, мәдениет, білім және экономика: мат. III Интерн. ғылыми-практикалық. конф. (28-29 сәуір 2022 ж.). - Санкт-Петербург: Санкт-Петербург мемлекеттік азаматтық авиация университеті, 2022. - С.391-399.

REFERENCES

- 1.Abeldinov, M.S. Prospects for the development of priority sectors of the economy of Kazakhstan through national programs [Text] / M.S. Abeldinov // Ideas of young scientists: economy and agroengineering: mat. of student conference (April 27, 2018). - Chelyabinsk: South Ural State Agrarian University, 2018. - С. 204-212.
- 2.Almerekov, N.A. The economy of Kazakhstan: the current state, problems and solutions [Text] / N.A. Almerekov, K.B. Kashkimbayeva // Economics and Business: Theory and Practice. - 2018. - №. 12-1. - С. 27-32.
- Analysis of the state and trends of innovative development of the economy of Kazakhstan [Text] / U.S. Alimbetov [et al.] // Bulletin of the University "Turan". - 2018. - №. 3. - С. 9-15.
- 4.Aubakirova G.M. Transformation transformations of the economy of Kazakhstan [Text] / G.M. Aubakirova // Problems of Forecasting. - 2020. - №. 1 (178). - С. 155-163.
- 5.Baimukhamedov M.F., Baimukhamedova G.S., Aymurzinov M.S. Technological modernization of the country's economy based on the implementation of the state program of digital Kazakhstan [Text] // Agrarnyi Vestnik Urala. - 2019. - № 2. - С. 42-45.
- 6.Gainullina Y.R. Research of modern parameters of the economy of Kazakhstan, determining the level and prospects of its sustainability [Text] / Y.R. Gainullina // Central Asian Economic Review. - 2016. - № 6. - С. 63-74.
7. Davydova Y. A. Cooperation between Russia and Kazakhstan as a vector of Eurasian integration [Text] / Yu.A. Davydova, E.V. Kargapolova // Eurasian Integration: Economics, Law, Politics. - 2022. - № 2. - С. 51-59.
- 8.Dagmirzaev, O.A. Statistical Analysis of the Variability of Regional Indicators of the Real Sector of the Economy of Kazakhstan [Text] / O.A. Dagmirzaev // Economics and Entrepreneurship. - 2022. - №. 1 (138). - С. 629.
- 9.Dagmirzaev, O.A. Empirical study of the relationship of indicators of the real sector of the economy of Kazakhstan [Text] / O.A. Dagmirzaev // Economics and Business: Theory and Practice. - 2022. - №. 5-1. - С. 208-214.
- 10.Dodonov V.Y. Foreign trade of Kazakhstan with the EAEU partners: preliminary results [Text] / V.Y. Dodonov // Eurasian integration: economy, law, politics. - 2021. - № 4. - С. 21-32.

11. Dodonov V.Y. International investment cooperation of Kazakhstan: trends, factors, prospects [Text]: monograph / V.Y. Dodonov. - Nur-Sultan: Kazakhstan Institute for Strategic Studies under the President of the Republic of Kazakhstan, 2019. - 208 с.
12. Dodonov V.Y. Trade wars of the United States and the potential of their impact on the economy of Kazakhstan [Text] / V.Y. Dodonov // Problems of the post-Soviet space. - 2018. - № 4. - Т. 5. - С. 390-407.
13. Zhumaksanova K.M. Economics of Kazakhstan [Text]: textbook / K.M. Zhumaksanova, R.Zh. Duyskenova, A.Z. Nurpeysova. - 1st ed. - Almaty, 2019. - 153 с.
14. Kultasova G.K. Effective management of economic sectors of Kazakhstan [Text] / G.K. Kultasova // Scientific research: problems and prospects in the context of global challenges. - 2022. - № 2. - С. 42-46.
15. Kurganbayeva G.A. Economy of Kazakhstan in the XXI century [Text]: monograph / G.A. Kurganbayeva. - Almaty: KISI under the President of the RK, 2009. - 144 с.
16. Lapaev S.P., Moldagulova J.A. Innovational Development of the Republic of Kazakhstan. Innovations. Investments. - 2019. - № 2. - С. 45-49.
17. Lebedeva D.V. Kazakhstan: macroeconomic indicators, cooperation with Russia, problems and prospects [Text] / D.V. Lebedeva // Russia's cooperation with foreign countries under international economic sanctions: collection of stat. - Moscow: Peoples' Friendship University of Russia (PFUR), 2015. - С. 26-30.
18. Madiyarova D.M., Malakhova T.S. Assessment of Kazakhstan's current positions and integration processes in the Eurasian Economic Union at the stage of formation of the new world Kazakhstan [Text] / D.M. Madiyarova, T.S. Malakhova // Proceedings of St. Petersburg State Economic University. - 2022. - № 2 (134). - С. 28-34.
19. Mirzalieva S.S. Modern trends in the development of special economic zones in the world economy and the economy of Kazakhstan [Text] / S.S. Mirzalieva // Central Asian Economic Review. - 2012. - № 4. - С. 147-152.
20. Narynbayeva A.S., Shakhman E.T. Development of the agrarian market as a factor in the growth of competitiveness of the economy of Kazakhstan [Text] / A.S. Narynbayeva, E.T. Shakhman // Problems of agricultural market. - 2021. - № 1. - С. 91-100.
21. Nurumov, A.A. Some aspects of self-development of economy of regions of Kazakhstan [Text] / A.A. Nurumov // Actual problems of social-humanitarian sciences and intercultural communication: language, culture, education and economy: Mat. The 2nd International scientific-practical conf. (April, 28-29, 2022). - St. Petersburg: St. Petersburg State University of Civil Aviation, 2022. - С. 391-399.

РЕЗЮМЕ

Целью данной статьи является рассмотрение особенностей системы и стратегии деятельности, направленной на реализацию долгосрочных задач социально-экономического развития государства с учетом эффективного использования действующих программ различного уровня. В статье в ходе исследования использовались монографический, аналитический и информативный методы. Основной целью стратегии является создание процветающего общества на базе сильного государства, развитой экономики и всеобщих ресурсных возможностей, вхождение Казахстана в число тридцати наиболее развитых стран мира. Исходя из обсуждаемой информации, стратегический план социально-экономического развития страны является управленческим документом, включающим описание взаимосвязанных аспектов различных видов деятельности и направленным на достижение целей, их реализацию с учетом изменяющихся условий внешней среды. В статье рассмотрены особенности, обеспечивающие эффективное функционирование социально-экономической системы страны в долгосрочной перспективе. Общее стратегическое развитие продолжается в приоритетном порядке. В статье упоминаются важные направления: благосостояние граждан; качество институтов; формирование сильной экономики. И отмечается, что планирование социально-экономического развития в Республике Казахстан – многогранный процесс, задающий ориентиры для принятия любых, в том числе стратегических, долгосрочных и текущих решений. Также показаны особенности стратегического развития, циклы стратегического планирования и экономического развития, а также их возможности.